

7. Měnové podmínky

Během roku byly pětkrát zvýšeny měnověpolitické sazby.

V roce 2018 v oblasti měnových podmínek docházelo k postupnému návratu ke standardním nástrojům monetární politiky. Hlavní měnověpolitická sazba (dvoutýdenní repo) se během roku pětkrát zvýšila (v únoru, červnu, srpnu, září a listopadu). Úroková sazba se z lednových 0,5 % zvedla na 1,75 %, a tak byla ke konci roku 2018 nejvyšší ve střední Evropě. V rámci zemí mimo Eurozónu mělo vyšší sazbu jen Rumunsko. Vývoj směnného kurzu koruny vůči euru loni nepotkaly výraznější výkyvy. Po celý rok se udržel mezi 25¹ a 26 korunami za euro, přičemž hranici 26 korun překonal jen krátce na začátku července a pak v listopadu. Kurz vůči dolaru výrazně oslabil v průběhu května (20. dubna byl na 20,58 korunách za dolar, 29. května na 22,41 korunách). Další oslabení přišlo ve 4. čtvrtletí. Hranici 23 korun za dolar kurz krátce překročil v půli listopadu, rok 2018 ukončil na 22,47 korunách.

ČNB pokračovala v aplikaci některých nástrojů makroprudenční politiky.

V průběhu roku došlo k ohlášenému navýšení proticyklické kapitálové rezervy (od 1. 7. z 0,5 % na 1,0 %). Nově ohlášen byl růst na 1,5 % od 1. 7. 2019 (z 1,25 % od 1. 1. letošního roku) a 1,75 % od 1. 1. 2020. Makrobezpečnostní politiku vykonávala ČNB i s pomocí doporučení k poskytování hypotečních úvěrů (vydáno v červnu 2018). Nově by neměly být poskytovány úvěry nad 90 % hodnoty kupované nemovitosti (LTV). Zároveň by měly banky omezit podíl úvěrů s LTV mezi 80 a 90 % na 15 % všech poskytnutých úvěrů. Rovněž bylo vyhlášeno doporučení, aby celkové zadlužení klienta nepřekročilo devítinásobek jeho ročního příjmu a také aby roční náklady na úvěr nebyly vyšší než 40 % jeho ročního příjmu.

Postupně narůstaly i mezibankovní sazby.

Každé zvýšení měnověpolitických sazeb vedlo i k růstu úrokových sazeb na finančních trzích. Tříměsíční sazba PRIBOR během loňského roku vzrostla o 1,26 p. b. (na 2,01 % k 31. 12.). Rostly i výnosy českých státních dluhopisů, nejvíce těch krátkodobých (+1,33 p. b.). U dluhopisů s desetiletou splatností byly výnosy na konci roku 2018 o 0,51 p. b. vyšší než v prosinci 2017. Sazby ale dosáhly vrcholu ve 3. čtvrtletí a během 4. kvartálu postupně klesaly. Popsaný vývoj platil pro všechny druhy dluhopisů v Eurozóně. I zde však byla prosincová úroveň výnosů vyšší než v předchozím roce.

Především v závěru roku se ode dna odpoutaly úrokové sazby na běžných účtech.

Poměrně rychlý růst měnověpolitických sazeb se v minulém roce s různou intenzitou promítal i do klientských úrokových sazeb. U běžných účtů sazby zůstávaly na velmi nízké úrovni, i když k růstu průměrné úrovně v řádu setin došlo (nejvýrazněji mezi 3. a 4. kvartálem). U domácností šlo o první nárůst od roku 2012, v případě nefinančních podniků to bylo podobné (sérii poklesů přerušilo 1. čtvrtletí 2014). Sazby u vkladů s dohodnutou splatností rostly výrazněji. U domácností během roku vzrostly o 0,69 p. b. na 1,35 % k 31. 12., pro nefinanční podniky se zvýšily na 1,23 % ke konci roku. K výraznějšímu přírůstku pro oba sektory došlo až v druhé polovině roku. Růst sazeb na termínovaných vkladech rovněž změnil dynamiku peněžní zásoby. Loni výrazně zvolnil meziroční růst objemu oběživa a běžných vkladů. Na druhé straně se prudce zvýšil objem vkladů s dohodnutou splatností (mezi 1. čtvrtletím 2018 a 4. čtvrtletím 2017 o 51,3 mld., 32,2 %). V průběhu roku se nová úroveň víceméně udržela. Pokračoval výrazný růst objemu obchodovatelných nástrojů (zatímco na konci roku 2016 tato položka dosahovala objemu 17,3 mld. korun, v prosinci 2018 to bylo 120,1 mld.).

Růst se nevyhnul sazbám úvěrů pro domácnosti i

Průměrná úroková sazba úvěrů pro domácnosti ke konci minulého roku dosahovala 4,27 %. Úvěry na spotřebu byly k 31. 12. v průměru úročeny 8,63 %, jejich sazba

¹ Kurzy devizového trhu vyhlášené ČNB v pracovních dnech. Není-li uvedeno jinak, jsou veškeré údaje převzaty z databáze ARAD České národní banky.

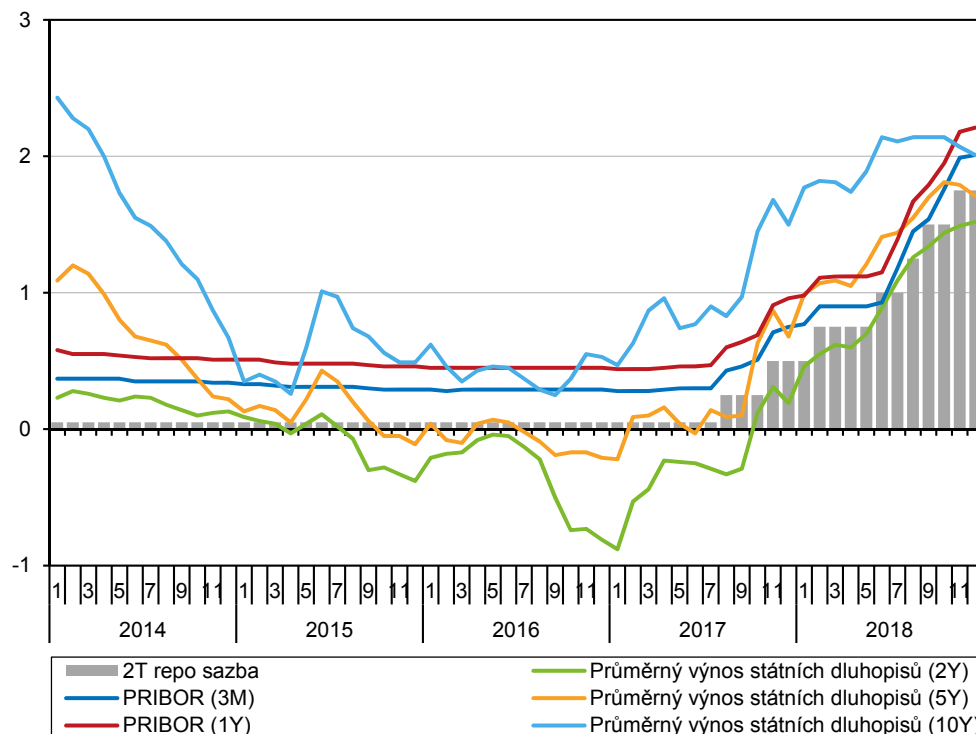
nefinanční podniky.

loni rostla poprvé od roku 2014 (pokles pokračoval jen u úvěrů s fixací sazby do jednoho roku). Průměrné úročení úvěrů na nákup bytové nemovitosti ke konci roku vystoupalo na 2,92 %. V průběhu roku sazba rostla poměrně pomalu, silnější navýšení přišlo až ve 4. kvartálu, a to u všech fixací. Pro nefinanční podniky loni úvěry zdražily poměrně razantně. Ke konci roku 2018 byly úvěry do 7,5 milionu úročeny 4,13 % (meziroční nárůst o 0,81 p. b.), úvěry mezi 7,5 a 30 mil. 3,55 % (+1,14 p. b., rozdíl mezi 3. a 4. kvartálem +0,71 p. b.). Úvěry nad 30 milionu byly k 31. 12. úročeny 3,22 % (+1,0 p. b.).

Objem úvěrů poskytnutých domácnostem i nadále rostl. Zejména v odvětvích, kterým se v minulém roce hospodářsky dařilo, narůstal zájem o úvěrové financování.

Objem úvěrů poskytnutých loni domácnostem ke konci roku dosahoval 1 645,8 mld. korun, což představuje meziroční navýšení o 116,0 mld. (7,6 %). Pod touto úrovní se držela dynamika spotřebních úvěrů. Půjčky na pořízení bydlení se zvyšovaly mírnějším tempem než v roce 2017, meziroční růst však překračoval 8,0 %. Z toho meziroční dynamika hypotečních úvěrů s výjimkou 3. čtvrtletí (8,9 %) překračovala 9% hranici. Na druhé straně meziročně poklesl počet nových hypotečních smluv o 13,2 tisíce. Meziroční růst úvěrů a pohledávek nefinančních podniků v průběhu loňského roku zrychloval, a to zejména vlivem úvěrů v cizí měně, jejichž dynamika ve 2. pololetí dosahovala dvouciferných hodnot. Ke konci roku úvěry v cizí měně tvořily 31,1 % objemu úvěrů a pohledávek nefinančních podniků. Narůstaly především úvěry a pohledávky se střednědobou a dlouhodobou splatností. Dynamika celkem přesně odrážela hospodářský vývoj. Úvěry poskytnuté ve stavebnictví během roku narostly o 5,5 mld. korun (12,7 %), v dopravě a skladování o 6,7 mld. (14,0 %), v informačních a komunikačních činnostech o 8,4 mld. (23,4 %). V odvětví peněžnictví a pojišťovnictví o 38,8 mld. (14,9 %). Propad pokračoval v sekci těžba a dobývání (-2,8 mld., -25,0 %), a také ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla, vzduchu a vody (-12,4 mld., -8,9 %).

Graf č. 17 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

